

УДК 681.3:658.5

Куку С. Ю.

ЕЛЕКТРОННІ ПОРТФОЛІО ТА ВЕБ-ПОРТФОЛІО

Метою цієї статті є розгляд надбань у галузі електронних та веб-портфоліо, а також аналіз поточного стану їх розвитку. Ця тема стає дедалі актуальнішою з огляду на дедалі більше використання Інтернет-технологій в усіх сферах сучасного життя. Електронні портфоліо мають великий потенціал, ураховуючи їх застосування в таких царинах, як освіта та бізнес.

Келе Флемінг (e-Portfolio community of practice coordinator at UBC) стверджує, що «створення електронного портфоліо дає змогу студентам глибше занурюватися в процес навчання й дає їм можливість показувати свої надбання для роботодавців» [1].

Саме так, у першу чергу слід звернути увагу на електронне портфоліо як на резюме нового покоління. Таке надбання може суттєво забезпе-

чити ефективний початок для молодих та міцний базис для готових спеціалістів і допомогти в пошуку роботи. Крім того, така система дає змогу користувачеві зберігати, окрім персональної інформації та резюме, багато інших корисних речей, як-от: роботи, проекти або управління розкладом. Таким чином розширюється функціональність e-Portfolio, надаючи користувачам свободу створювати власний робочий простір.

Електронні портфоліо - універсальні, отже, їх можуть використовувати як студенти та працівники, так і професори та роботодавці. Більше того, існує можливість використовувати системи електронних та веб-портфоліо юридичними особами, як-от: фірмами, заводами, агенціями, що дають гранти, або міжнародними організаціями.

Існують такі визначення терміна e-Portfolio [2]:

- Портфоліо - це колекція робіт, створена для спеціальних цілей, наприклад для обліку завершених робіт [3].

- Електронне портфоліо - це веб-орієнтована система управління інформацією, яка використовує електронні носії та сервіси. Той, хто навчається, створює та підтримує цифровий репозиторій артефактів, які він може використати для демонстрації своєї компетенції та відреагувати на навчання [4].

- Портфоліо - це добірка матеріалів, зібраних, підтримуваних та керованих людиною, об'єкти з якої демонструють власні надбання людини протягом життя іншим людям [5].

Інакше кажучи, електронне портфоліо - це організована колекція завершених робіт

На електронне портфоліо сьогодні впливають такі фактори [6]:

- Будь-які роботи або проекти сьогодення здебільшого зберігаються та створюються в електронному вигляді.

- Поширення Інтернету («павутиння») стимулює та полегшує доступ до будь-якої інформації.

- Бази даних широко використовуються в Інтернеті, що дає змогу користувачам управляти великими масивами своєї інформації. Динамічні, засновані на використанні баз даних системи стають нормою для розробників.

Електронне портфоліо може включати великий діапазон компонентів [2]. Для студентів це - персональна інформація, історія навчання, визнання, нагороди та сертифікати, рецензії, курсові роботи, проекти або коментарі викладачів. Для працівників це додатково можуть бути резюме, коментарі попередніх роботодавців, цілі, плани або приватні цінності, інтереси, досягнення, професійний розвиток. Також система може містити блог, календар, управління проектами або файлами користувача.

1. Електронне портфоліо + веб-портфоліо = eFolio

Якщо звернутися до теми дистанційної освіти, можна спостерігати чітке розмежування систем дистанційної освіти та електронної освіти. Дис-

танційна освіта є поняттям дещо ширшим та може інкапсулювати в собі системи електронної освіти як один із засобів для дистанційного навчання. Дистанційна освіта може використовувати також «жорсткі» носії, як, наприклад, паперові конспекти. Електронна ж освіта передбачає в першу чергу використання електронних медіа (Web, CD, DVD...).

Так само, як і в разі з системами електронної освіти, варто розрізняти поняття електронного портфоліо та веб-портфоліо.

Електронні портфоліо – це такі, що зовсім не обов'язково є доступними в мережі. Вони можуть бути представлені у форматі файлів Microsoft Word, Microsoft Excel, на різноманітних медіа, у графічному або відеоформаті. Звичайно, їх можна опублікувати в Інтернеті, проте це позбавляє інтерактивності, тобто автор портфоліо змушений локально змінювати своє портфоліо та публікувати його в Інтернеті.

Зокрема, Міжнародною спілкою для технологій в освіті [7] розроблено стандарти шаблонів електронного портфоліо для форматів Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint та HTML (Web Pages). Ці шаблони можна переглянути на сайті професора Хелен Барретт (Ph.D. Human Development), одного з найвідоміших фахівців у галузі електронних портфоліо [8].

Веб-портфоліо – це системи електронного портфоліо, що є інтерактивними та налаштовуваними через веб. Таким чином, користувач веб-портфоліо має доступ до свого електронного простору з будь-якої точки всесвіту, де є доступ до Інтернету.

Якщо ж брати до уваги поточний розвиток веб-технологій та їх стрімкий прогрес, то можна стверджувати, що сьогодні веб-портфоліо має всі шанси поглинути системи електронних портфоліо, оскільки веб-системи можуть зберігати, модифікувати та експортувати інформацію майже будь-яких типів (текстова, відео-, аудіо-).

Зважаючи на наведені факти, сьогодні різниця між електронним портфоліо та веб-портфоліо поступово зникає, електронні портфоліо дедалі більше асоціюються з веб-портфоліо. Це є логічним та стратегічно правильним напрямом розвитку таких систем.

Отже, надалі, згадуючи в контексті про eFolio, маємо на увазі саме системи електронних портфоліо, що є інтерактивними та доступними через веб.

2. Огляд існуючих робочих систем eFolio

Серед численних систем eFolio, що існують у мережі, слід розглянути кілька найбільш цікавих.

2.1. eFolio Minnesota [9]. Ця система є повністю робочою та, що важливо, доступною для загального користування. Серед розглянутих систем вона представляє найбільший інтерес.

Під час реєстрації користувачеві надається можливість обрати свою роль. Системою передбачено три ролі: працівник, той, що навчається, та той, що навчає.

Після реєстрації в системі користувачеві надходить електронний лист, у якому вказано посилання на адміністративну частину його робочого простору. Адміністративна частина дає змогу користувачеві змінювати як налаштування та дизайн самого портфоліо, так і його вміст.

Деякі моменти варті уваги. У системі існує можливість змінювати вигляд портфоліо, використовуючи готові шаблони.

Користувач має можливість виставляти рівні доступу до свого портфоліо як окремих користувачів, так і груп.

Обмеження щодо наповнення портфоліо матеріалами становить 10 Мб.

В адміністративній частині передбачено систему управління секціями меню.

Система управління секціями меню дає змогу перейменовувати, видаляти та створювати нові пункти меню, крім того, відкривати або закривати їх для публічного перегляду, а також створювати нові підсекції в пунктах меню й редагувати наповнення пунктів меню та їхніх підпунктів.

Для будь-якої секції / підсекції меню передбачено такі можливості для редагування її вмісту (ця функціональність є незмінною для будь-якого пункту): редагування титулу та вступу посиланнями, «Sidebar», графічними об'єктами, відеофайлами, аудіофайлами та документами.

Слід також зазначити, що доступ до портфоліо — це лінк у форматі «www.username.efoliotn1.com», що є зручним. Проте на загальній сторінці eFolio Minnesota відсутні посилання на портфоліо користувача, пошук також не дав бажаних результатів, отже, система в результаті дає користувачеві свій власний простір та веб-адресу, проте не надає інтерфейсу для централізованого перегляду та пошуку електронних портфоліо користувача. Можна припустити, що децентралізований підхід до загальної частини eFolio Minnesota перешкоджає широкому поширенню даної системи.

Загалом eFolio Minnesota можна охарактеризувати як досить якісно побудовану навчально-орієнтовану систему електронного портфоліо.

Предметно інше навантаження має наступна система електронного портфоліо.

2.2. ModernEfolio [10]. Ця система є яскра-

вим прикладом вужчого підходу до систем електронного портфоліо. На відміну від eFolio Minnesota, ModernEfolio є системою, орієнтованою на фотографічні матеріали, як-от: фотокартки моделей, акторів або звичайні фото.

Кожне портфоліо в цій системі є досить невеликим. Воно містить заголовок із іменем, фото користувача та контакти, короткий опис професійних навичок автора, біографію, секцію про досвід роботи та основну секцію — «Медіа центр», яка містить фото та їхній детальний опис.

2.3. The NASA Explorer Schools Project (NES) [11]. Ця невеличка eFolio-система є результатом співпраці NASA з командами з різних навчальних закладів США.

Така система є корисною з огляду впровадження системи електронного портфоліо не тільки для фізичних осіб, а й для навчальних закладів або інших юридичних осіб.

2.4. Electronic Portfolio University of Minnesota [12]. Ця система побудована на базі open-source системи Open Source Portfolio Initiative (OSPI) [13], що розроблено в University of Minnesota.

OSPI — це колаборативний проект із відкритим кодом, що заснований на Ентерпрайс-системі електронного портфоліо Університету Міннесоти. Університет Міннесоти, Університет Делаває та rSmart Group у січні 2005 року заснували цей проект для швидшого поширення та розроблення вже на той момент існуючої системи електронного портфоліо Університету Міннесоти.

Нині OSPI вже є частиною проекту Sakai [14].

Проект Sakai — це онлайн-середовище для співпраці та навчання. Даний проект є досить цікавою розробкою, оскільки він включає як підтримку викладання та навчання, так і вбудовану систему співпраці учасників проектів, а також систему електронного портфоліо, що ґрунтується на Open Source Portfolio Initiative (OSPI).

3. Висновки

На підставі розглянутого слід підкреслити деякі основні моменти. Розробляючи систему електронного портфоліо, треба чітко сформулювати цілі її подальшого використання. Відповідно, слід звернути увагу на універсальність створеної системи та можливість її використання як у навчальних цілях, так і в індивідуальних (творчих або робочих), а також можливість використання системи юридичними особами. Необхідно відокремити загальну частину системи, де будь-хто може знайти та переглянути відкриті для загалу портфоліо, від особистого робочого простору, де в користувача буде зручний та інтуїтивно

зрозумілий інтерфейс для налаштування та наповнення контентом свого електронного портфоліо. Відтак, для створення функціонально задовільної системи в першу чергу необхідно провести опитування серед користувачів з огляду їхніх побажань щодо можливих функцій системи. Щодо функціональності, яку варто включити до системи особистого робочого простору, треба виділити:

- . Можливість управління профайлом (особистими даними), де користувач зможе змінювати дані, здебільшого потрібні для його ідентифікації та авторизації.

- . Можливість управління online CV, де можна розміщувати довільну кількість резюме (версії різними мовами) як у вигляді веб-сторінки, так і в прикріпленому файлі.

- . Система управління Bookmarks, де користувач зможе управляти збереженими посиланнями на сторінки.

- Система управління проектами, в якій передбачено можливість описувати проекти та відстежувати етапи виконання проекту, створювати підтеми проектів та завантажувати файли.

- . Можливість завантаження та видалення файлів користувача (текстові, аудіо-, відеодокументи, архіви).

- . Підсистема ведення online документів, що дозволить користувачеві редагувати свої документи online за допомогою зручного редактора, а також зберігати або видаляти ці документи на сервері.

- . Зважаючи на загальний попит блогів в Інтернеті, передбачено можливість ведення користувачем вбудованого блогу.

- Бажаною є можливість інтеграції системи електронного портфоліо з існуючою eLearning-системою, як-от ILIAS або Moodle.

Важливим моментом у реалізації такої функціональності є необхідність надати користувачеві можливість вибору: чи публікувати будь-які зі своїх матеріалів для загального огляду, чи залишати їх закритими.

Загальна частина системи, тобто та, що є доступною для будь-кого в Інтернеті, має бути інтуїтивно зрозумілою для навігації та давати змогу користувачам шукати необхідні портфоліо, переглядати відкриті матеріали з портфоліо, завантажувати відкриті файли або переглядати статистику та новини.

Політика подальшого використання системи, а саме: її закритість чи відкритість, можливість вільної реєстрації тощо - на етапі розроблення суттєвого значення не має.

1. Thomson B., Wong A. Students Be Heard: A Look at e-Portfolios, January, 2005.- <http://www.estrategy.ubc.ca>
2. Siemens G. ePortfolios, December 16, 2004.- <http://www.elearnspace.org/resources/index.htm>
3. National Learning Infrastructure Initiative. NLII, 2004.- <http://www.educause.edu/ElectronicPortfolios/2600>
4. ePortfolio Portal, 2004.- <http://www.deskootenays.ca/wilton/eportfolios/whatitis.php>
5. The E-Learning Framework, 2004.- http://www.cetis.ac.uk:8080/frameworks/learning_domain_services/eportfolio/petal/whatisportfolio/view
6. Batson T. The Electronic Portfolio Boom: What's it All About? - <http://www.syllabus.com/article.asp?id=6984>
7. The International Society for Technology in Education (ISTE).- <http://www.iste.org>
8. Dr. Helen Barrett's Electronic Portfolios.- <http://electronicportfolios.com/nets.html>
9. eFolio Minnesota.- <http://www.efoliominnnesota.com>
10. ModernEfolio.- <http://www.modernefolio.com>
11. The NASA Explorer Schools Project (NES).- <http://aespnasa.okstate.edu/efolio/>
12. Electronic Portfolio University of Minnesota.- <https://portfolio.umn.edu/portfolio/>
13. Open Source Portfolio Initiative (OSPI).- <http://www.osportfolio.org/>
14. Sakaiproject.org.- <http://www.sakaiproject.org/>

S. Kuku

E-PORTFOLIOS AND WEB-PORTFOLIOS

The purpose of this work is to consider the achievements in the field of e-portfolios and web-portfolios, and to analyze the current state of developments in it. This subject is becoming more and more relevant due to a deeper penetration of the Internet technologies into every area of modern life. E-portfolios have a great potential, judging by their applicability in such realms as education and business.